

به نام خداوند بخشنده مهربان

وضعیت و چالش‌های تغذیه‌ای و مدیریتی صنعت طیور ایران و راه‌کارهای مقابله با آن

بخش تحقیقات تغذیه و فیزیولوژی دام و طیور مؤسسه تحقیقات علوم دامی کشور،

تهیه کنندگان: امیرحسین علیزاده قمصری، سید عبدالله حسینی و هوشنگ لطف الهیان

خرداد ۱۳۹۸

چکیده

بر اساس اعلام مسئولان وزارت جهاد کشاورزی، ایران در صنعت طیور هفتمین کشور دنیاست. برخی از مهم‌ترین نقاط قوت این صنعت عبارتند از: ۱) برخورداری از نیروی کار متخصص، ۲) امکان ساخت و دسترسی به اکثر لوازم، تجهیزات و ماشین‌آلات مورد نیاز، ۳) وجود مراکز متعدد آموزش کشاورزی و دامپروری و ۴) وجود بازارهای مصرف مناسب در کشورهای منطقه. برخی از مهم‌ترین چالش‌های پیشروی صنعت طیور عبارتند از: ۱) وابستگی به خارج برای تأمین بخش عمده‌ای از نهاده‌ها، ۲) بهره‌وری پایین و هزینه بالای تولید، ۳) فرسودگی تأسیسات و تجهیزات، ۴) سن بالای کشتار، ۴) نوسان سیاست‌های تعرفه‌ای واردات و صادرات و ۵) تحریم‌های ظالمانه اقتصادی. برخی راه-کارهای پیشنهادی برای مقابله با چالش‌های اساسی به‌ویژه در بخش تأمین نهاده‌های خوراک طیور عبارتند از: الف) برنامه‌ریزی برای درجه‌بندی واحدهای مرغداری با هدف و بهبود بهره‌وری، ب) توجه ویژه به استفاده از منابع خوراکی جایگزین مانند تری‌تیکاله، سورگوم، کلزا و تاج خروس، ج) استفاده از ضایعات کشاورزی از جمله پودر ضایعات کشتارگاهی، پودر پر، پودر گوشت و استخوان، و...، د) برنامه‌ریزی جهت تأمین مستمر نهاده‌های خوراکی که باید وارد شود، ه) در بحث واردات نهاده‌ها، سیاست‌گذاری باید در جهت تنوع بخشی باشد، به نحوی که در کنار اقلامی مانند دانه ذرت، فرآورده‌های با ارزش تری همچون خوراک گلوتن ذرت نیز وارد شود. این قبیل خوراک‌ها با حجم کمتر، ارزش غذایی بالاتری را برای طیور فراهم می‌نمایند، و) استفاده از ظرفیت کشورهای همسایه برای توسعه کشت‌های فراسرزمینی اقلام خوراکی مورد نیاز صنعت طیور، ز) با توجه به خودکفایی کشور در تولید گندم، بررسی راهبردی استفاده از این ماده خوراکی (به ویژه گندم مازاد، درجه دو، ضایعات بوجاری) یا اقلامی مانند جو یا جو بدون پوشینه به منظور تأمین حداقل بخشی از نیاز صنعت طیور کشور و ح) توجه به استفاده از منابع پروتئینی با منشأ حشرات. در جدول ذیل مقادیر مورد استفاده از برخی محصولات و فرآورده‌های کشاورزی بر مبنای تحقیقات انجام شده در مؤسسه تحقیقات علوم دامی ذکر شده است.